

Utlåtande 2003:127 RV (Dnr 011-2966/2002)

Tillgång till valsedlar

Motion av Svante Linusson m.fl. (sp) (2002:51)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Motion 2002:51 av Svante Linusson m.fl. (sp) avslås.

Föredragande borgarrådet Leif Rönngren anför följande.

Bakgrund

Svante Linusson m.fl. (sp) har skrivit en motion angående tillhandahållandet av valsedlar för stockholmspartiet. Enligt den lagstiftning som finns måste ett parti få en procent av rösterna i något av de två senaste riksdagsvalen för att få sina valsedlar utlagda i vallokaler och poströstningslokaler. Det motionärerna befarar är att deras valsedlar inte kommer att finnas tillgängliga vid nästa val 2006. Eftersom de dessutom inte finns representerade i kommunfullmäktige denna mandatperiod finns inte grund för att valnämnden i Stockholm anser sig ha skäl för att, som vid valet 2002, hålla stockholmspartiets valsedlar tillgängliga i vallokalerna. Motionärerna anser att det är beklagligt av lagstiftarna att utgå från valresultaten i riksdagsvalet även i fråga om tillgång till valsedlar i kommunalvalet. Det kan inte rimligtvis vara lagstiftarens avsikt att riksdagspartierna skall ha en odemokratisk fördel i kommunalvalen.

Motionärerna föreslår att:

- valsedlar till kommunalvalet hålls tillgängliga av valfunktionärer på samma sätt som riksdagspartiernas i alla vallokaler på valdagen 2006
- staden verkar för att stockholmspartiets valsedlar till kommunalvalet hålls tillgängliga på poströstningslokalerna i Stockholms stad.

Remisser

Ärendet har remitterats till valnämnden.

Valnämnden ansåg att motionen borde avslås, med motiveringen att staden endast bör hålla valsedlar som krävs enligt vallagen 9 kap. § 12 tillgängliga genom valnämndens försorg.

Mina synpunkter

Precis som det framgår av tjänsteutlåtandet från valnämndens kansli är lagstiftningen tydlig i denna fråga. Följande står i SFS 1997:157 *Hur valsedlar skall beställas och hur de hålls till handa*. **7 §** ”Den centrala valmyndigheten tillhandahåller valsedlar med parti- och valbeteckning (partivalsedlar) för att läggas ut i röstningslokal enligt 9 kap. 12 § eller medföras av lantbrevbärare enligt 14 kap. 7 § endast efter anmälan av behörig företrädare för partiet eller partiets ombud. Lag (2002:68). **8 §** Staten svarar för kostnaden för valsedlar till ett antal som motsvarar tre gånger antalet personer som har rösträtt i valkretsen för ett parti som deltar i riksdagsvalet, om partiet vid detta val får eller vid något av de två senaste riksdagsvalen har fått mer än 1 procent av rösterna i hela landet. Detta gäller också ett parti som, utan att ha uppnått den angivna röstandelen, är eller genom valet blir representerat i riksdagen.”

Valnämndens beslut att tillhandahålla valsedlar för stockholmspartiet har grundat sig på att de varit representerade i kommunfullmäktige. När så inte längre är fallet, blir det svårt att kunna motivera varför ett visst parti får sina valsedlar utlagda, men inte alla andra i valet deltagande partier. I kommittédirektivet ”En ny vallag 2003:37” finns inte en översyn av tillhandahållandet av valsdelar med. Vid kontakter med valmyndigheten framkommer att frågan inte har varit föremål för diskussioner eller förändring. Men anledning av det ovanstående kan det bli svårt att från Stockholms stads sida ta initiativ gentemot lagstiftaren och föreslå en annan ordning. Det ställningstagande som valnämnden i Stockholms stad har gjort tidigare, har trots allt varit generösare och bör gälla även i framtiden.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Motion 2002:51 av Svante Linusson m.fl. (sp) avslås.

Stockholm den 22 oktober 2003

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Leif Rönngren

Anette Otteborn

Reservation anfördes av *Ewa Samuelsson* (kd) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. uppvakta regeringen och påpeka de problem som uppstår när resultat i riksdagsval är styrande för bekostnad och distribution av valsedlar i kommunvalet
2. ~~Kommunstyrelsen~~ vid något av de två senaste kommunfullmäktigevalen har fått mer än en procent i Stockholms stad ska få valsedlarna bekostade och distribuerade till val- och poströstningslokaler
3. därutöver anse motionen besvarad och anföra följande.

Valsedelshanteringen är en de många praktiska svårigheter som små partier har att kämpa emot. Det gäller kostnaden, men också distribution till val- och poströstningslokaler. Att strikt tillämpa vallagens bestämmelser innebär, som motionärerna påpekar, att Sverigedemokraternas valsedlar till kommunvalet kommer att finnas utlagda i vallokaler och postkontor eftersom partiet fick över en procent av rösterna i hela landet i riksdagsvalet. I Stockholm fick de 3 816 röster i kommunvalet och var aldrig nära att bli representerade i kommunfullmäktige.

Stockholmspartiet däremot är ett etablerat lokalt parti (9137 röster 2002) som varit representerat i kommunfullmäktige från 1979 till 2002, men som inte ställer upp i landstings- och riksdagsvalet och kommer därför inte heller att få valsedlar bekostade och utlagda enligt majoritetens förslag.

Kristdemokraterna anser att det är en orimlig ordning som visar på de skevheter som uppstår genom vallagens koppling mellan resultat i riksdagsval och valsedlar i kommunvalet. Det missgynnar de lokala partier och opinionsrörelser som på många platser i landet samlar stora skaror, men inte har rikspolitiska ambitioner. Lagen motverkar därigenom dynamiken i demokratin. Stockholms stad bör därför kontakta regeringen och uppmärksamma problemet.

Kristdemokraterna anser också att valnämnden borde tillämpa en generös tolkning av vallagen. Det parti som vid något av de två senaste kommunfullmäktigevalen har fått mer än en procent i kommunen bör få valsedlarna bekostade och distribuerade till val- och poströstningslokaler.

ÄRENDET

Svante Linusson m.fl. (sp) har skrivit en motion angående tillhandahållandet av valsedlar för stockholmspartiet. Enligt den lagstiftning som finns måste ett parti få en procent av rösterna i något av de två senaste riksdagsvalen för att få sina valsedlar utlagda i vallokaler och poströstningslokaler. Det motionärerna befarar är att deras valsedlar inte kommer att finnas tillgängliga vid nästa val 2006. Eftersom de dessutom inte finns representerade i kommunfullmäktige denna mandatperiod finns inte grund för att valnämnden i Stockholm anser sig ha skäl, för att som vid valet 2002, hålla valsedlar tillgängliga i vallokalerna. Motionärerna anser att det är beklagligt överseende från lagstiftarna att utgå från valresultaten i riksdagsvalet även vad det gäller tillgång till valsedlar i kommunalvalet. Det kan inte rimligtvis vara lagstiftarnas avsikt att riksdagspartierna skall ha en odemokratisk fördel i kommunalvalet. De föreslår att valsedlar till kommunalvalet hålls tillgängliga av valfunktionärer på samma sätt som riksdagspartiernas i alla vallokaler på valdagen. Augusti 2006 verkar för att stockholmspartiets valsedlar till kommunalvalet hålls tillgängliga på poströstningslokalerna i Stockholms stad.

REMISSER

Motionen har för synpunkter remitterats till valnämnden.

Valnämnden beslutade den 29 januari 2003 att föreslå kommunfullmäktige att motionen borde avslås, med motiveringen att staden endast bör hålla valsedlar som krävs enligt vallagen 9 kap. § 12 tillgängliga genom valnämndens försorg.

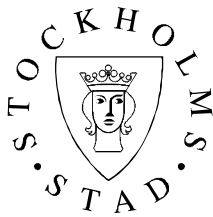
Valnämndens kanslis tjänsteutlåtande av den 28 januari 2003 har i huvudsak följande lydelse.

Enligt vallagen 9 kap § 12 skall väljarna i anslutning till varje röstningslokal – för varje val ha tillgång till partivalsedlar för varje parti som vid något av de två senaste riksdagsvalen har fått mer än en procent av rösterna i hela landet. Väljarna skall också ha tillgång till blanka valsedlar för alla val. Valnämnden och valförrättarna hade ansvaret för att 27 partivalsedlar och tre blanka valsedlar fanns framlagda och ordnade i vallokalerna under valdagen valet 2002. Valnämnden har även, som motionärerna konstaterar, beslutat att hålla också Stockholmspartiets valsedlar i kommunvalet tillgängliga för väljarna i vallokalerna. De skäl som ansetts föreligga att just lägga ut Stockholmspartiets valsedlar och inte de dussintals andra partier, som får röster i

kommunalvalet, är det faktum att Stockholmspartiet finns representerat i kommunfullmäktige.

När så inte längre är fallet skulle ett beslut från valnämndens sida att gå längre än vad som anges i lagen. Därför bör valnämnden hålla sig till de kriterier som finns i lagen.

När det gäller tillgänglighet till valsedlar på posten finns samma principiella problem som ovan. Inte heller posten kan särbehandla Stockholmspartiet och dess valsedlar utifrån den lagstiftning som finns.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2002:51

2002:51

Motion av Svante Linusson m.fl. (sp) om tillgång till valsedlar

Stockholmspartiet kom in i fullmäktige 1979 och har sedan dess funnits i stadsfullmäktige ända tills i år. Vi i stockholmspartiet är förstås besvikna över årets valresultat, men har den bestämda övertygelsen att vi skall försöka komma igen nästa val år 2006.

Enligt den svenska vallagen så finns i vallokaler och poströstningslokaler partisedlar utlagda för alla riksdagspartierna, de partier som just har åkt ur riksdagen och de partier som har uppnått över 1 procent i riksdagsvalet. Detta gäller valsedlar för såväl riksdagsval som kommunalval och landstingsval. Detta alltså helt oavsett partiets resultat i kommunvalet eller om partiet finns eller har funnits med i kommunfullmäktige. Därför kommer t.ex. sverigedemokraternas valsedlar till kommunalvalet i Stockholm att finnas i alla vallokaler och postkontor för att de fick över 1 procent av rösterna i hela landet i riksdagsvalet. Detta trots att de inte var i närheten av att komma in i Stockholms kommunfullmäktige och aldrig har varit representerade här.

I god demokratisk anda hade valnämnden i Stockholm beslutat att stockholmspartiets valsedlar hölls tillgängliga av valförrättarna på samma sätt som riksdagspartiernas i samtliga vallokaler i Stockholm under 2002 års val. Så har även skett i tidigare val sedan stockholmspartiet kom in. Vi vill nu hävda att vi rimligtvis har samma rätt att få våra valsedlar utlagda i vallokalerna även i nästa års val. Vi hade knappt 2 procent av rösterna i kommunalvalet och missade med knapp marginal ett mandat i valkrets 3. Det är ett beklagligt överseende från lagstiftarna att utgå från valresultaten i riksdagsvalet även vad det gäller tillgång på valsedlar i kommunalvalet. Det kan inte rimligtvis vara lagstiftarnas avsikt att riksdagspartierna skall ha en odemokratisk fördel i kommunalvalen.

I poströstningslokalerna har tyvärr denna odemokratiska fördel hela tiden bestått och under dessa 23 år har stockholmspartiet vid varje val varit tvungna att lägga mycket tid under valrörelsen på att lägga ut och bevaka våra valsedlar på postkontoren. Vid senaste valet utsattes vi och andra partier för att våra valsedlar blev bortkastade. Tragiskt för alla partier, men det drabbade stockholmspartiet hårdast ty våra valsedlar blev inte återlagda av postpersonal. Kommunfullmäktige beslutade 23 september 2002 att Stockholms stad skall försöka få ett större inflytande över poströstningslokalerna. Detta för att om möjligt göra dem mer tillgängliga och på så sätt öka demokratin. Om staden skaffar sig ett inflytande över poströstningslokalerna bör det även vara möjligt se till att tillgängligheten till valsedlar blir den samma som i vallokalerna och därmed ytterligare förbättra demokratin.

Vi yrkar på att kommunfullmäktige beslutar att

1. stockholmspartiets valsedlar till kommunvalet hålls tillgängliga av valfunktionärer på samma sätt som riksdagspartiernas i alla vallokaler på valdagen 2006
2. staden verkar för att stockholmspartiets valsedlar till kommunvalet hålls tillgängliga på poströstningslokalerna i Stockholms stad.

Stockholm den 7 oktober 2002

Svante Linusson

Stella Fare

Thomas Fürth